

Skienmodellen

for tiltak mot svart arbeid og sosial dumping

Støttet av Grenlandsrådet 11. januar 2019.

1. Formål

Formålet med Skienmodellen er å motarbeide svart arbeid og sosial dumping i Grenlandskommunene. Kommunene i Grenland har nulltoleranse for svart arbeid og sosial dumping og ønsker å synliggjøre dette ved å innta denne modellen i alle sine bygg- og anleggskontrakter i forbindelse med offentlige anskaffelser, og kontrakter innenfor varer og tjenester så langt den passer. Kommunene, heretter kalt oppdragsgiver, har som mål å hindre at useriøse og kriminelle aktører får tilgang til kontraktene.

2. Lønns- og arbeidsvilkår¹

Arbeidet skal utføres av leverandør og dennes ansatte i tjenesteforhold, eller av på forhånd avtalte underleverandører og deres ansatte. Leverandør skal til enhver tid kunne framlegge dokumentasjon på ansettelsesforholdet.

2.1. Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Oppdragsgiver stiller krav om at ansatte hos leverandør og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, skal ha lønns- og arbeidsvilkår i henhold til forskrift om allmenngjort tariffavtale. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, krever oppdragsgiver lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen².

2.2. Krav til dokumentasjon på forespørsel

Leverandør og eventuelle underleverandører skal på forespørsel fra oppdragsgiver dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår er i samsvar med forskrift om allmenngjort tariffavtale. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkår være i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje³.

2.3. Kontroll

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes. Kontroll kan gjennomføres av oppdragsgiver eller en

---

¹ Iht. forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

² Jf. forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter § 5.

³ Jf. forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter § 6, første avsnitt.

uavhengig tredjepart. Graden av kontroll kan tilpasses behovet i vedkommende bransje, geografiske områder mv⁴.

2.4. Retten til å bruke sanksjoner

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner dersom leverandør eller underleverandører ikke etterlever kravene om lønns- og arbeidsvilkår. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å holde tilbake et beløp tilsvarende en promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr. 1 000,- pr. virkedag inntil det er dokumentert at forholdet er bragt i orden⁵.

3. Internkontroll

Leverandøren skal drive systematisk med helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

4. Bruk av underleverandører

Oppdragsgiver tillater ikke mer enn ett ledd i kontraktskjeden under hovedleverandør. Bruk av underleverandører skal som hovedregel fremkomme av tilbud fra hovedleverandør i konkurransen. Det vil fremkomme av kontrakten hvilke underleverandører oppdragsgiver har godkjent. Eventuell endring av underleverandører kan skje når det foreligger en god begrunnelse.

5. Bruk av enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft

Bruk av enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft krever skriftlig begrunnelse til oppdragsgiver ved innlevering av tilbud og så snart det er kjent for leverandør i hele kontraktperioden. Oppdragsgiver skal godkjenne bruk av enkeltpersonforetak og anvendelse av innleid arbeidskraft der arbeidskraft har lønn mellom oppdragene.

Oppdragsgiver kan kreve at leverandøren med en frist på 3 dager besvarer konkrete henvendelser fra oppdragsgiver angående bruk av enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft. Arbeidskraften skal være innleid i samsvar med arbeidsmiljøloven⁶ og ha tjenesteforhold med lønn mellom oppdrag.

6. Krav til norsk språk

Norsk er i utgangspunktet hovedspråk på kommunenes byggeplasser, både skriftlig og muntlig. Det kreves at minst en person på hvert arbeidslag, samt nøkkelpersonell forstår og behersker å gjøre seg godt forstått på norsk⁷.

Alle arbeidstakere på byggeplassen skal ha kunnskap om og forstå sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, sikkerhetsinstrukser, varselskilt mv. Dersom det er arbeidstakere på byggeplassen som ikke forstår norsk, er det leverandørens ansvar at disse får nødvendig opplæring og sikkerhetsinstruksjoner på et språk de forstår.

⁴ Jf. forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter § 7

⁵ Jf. forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter § 6, andre ledd.

⁶ Jf. Arbeidsmiljøloven § 14-12a og § 14-13.

⁷ Vises til Arbeidstilsynets publikasjon 615.

7. Krav til fagkunnskap og fagbrev

Leverandør skal dokumentere at majoriteten av de ansatte er faglærte innfor sitt fagområde. Med faglærte forstås fagbrev eller tilsvarende formell utdanning. Leverandøren plikter å stille tilsvarende krav til sine underleverandører. Dette gjelder også enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft med lønn mellom oppdrag.

8. Krav til lærlingeplasser

Når verdien av tjenestekontrakter er minst 2 millioner NOK ekskl. mva. og kontakter innen bygge- og anleggsarbeider er minst 0,5 millioner NOK ekskl. mva., og har en varighet på over 3 måneder, skal leverandør og eventuelle underleverandører være tilknyttet en lærlingeordning og lærlingen(e) skal delta i arbeidet med oppfyllelse av denne kontrakten⁸.

Plikten gjelder når kontraktens hovedelement omfatter arbeider der det er relevant å benytte arbeidskraft med fag- eller svennebrev og det er særlig behov for læreplasser innen bransjen. Unntak fra lærlingekravet kan gjøres i særskilte tilfeller dersom oppdraget ikke er egnet ut ifra art/kompleksitet. Eventuelle unntak skal være i henhold til gjeldende lov og forskrift. Skriftlig begrunnelse skal godkjennes av oppdragsgiver.

9. Utenlandske virksomheter og arbeidstakere

Leverandøren er ansvarlig for å rapportere om bruk av utenlandsk arbeidskraft i alle ledd i kontraktskjeden til Sentralskattekontoret for utenlandssaker⁹. Leverandøren skal fortløpende framlegge for oppdragsgiver kopi av innsendt(e) melding(er). Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Dersom oppdragsgiver oppdager tilfeller der melding(er) ikke er sendt, kan dette anses som et vesentlig brudd på kontrakten og dermed medføre opphør av kontrakt.

10. Krav til betaling via bank og mulighet for å følge pengestrømmen

Lønn og annen godtgjørelse for samtlige arbeidstakere skal utbetales til konto i bank. Oppdragsgiver skal i tillegg til de vanlige dokumentasjonskravene kunne følge pengestrømmen ut til de ansatte.

All betaling leverandør foretar for å oppfylle kontrakten skal foretas ved bruk av elektronisk betalingsmiddel. Alle transaksjoner skal være sporbare.

Leverandøren skal på forespørsel oppgi sine bankforbindelser.

11. Kontroll og revisjon

Oppdragsgiver kan kreve innsynsrett i all dokumentasjon som omfattes av denne modellen som ikke leverandøren eller eventuelle underleverandører med hjemmel i lov eller forskrift har rett til å holde tilbake.

Alle leverandører i kontraktskjeden skal gi oppdragsgiver fullmakt til å innhente relevante skatteopplysninger fra offentlige myndigheter, både før kontraktsinngåelse og i hele kontraktsperioden. Dette gjelder også utvidet skatteattest.

⁸ Jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter.

⁹ Jf. Ligningsloven § 5-6 og § 6-10 med tilhørende forskrifter.

Oppdragsgiver eller tredjepart engasjert av oppdragsgiver, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

12. Samfunnsansvar

Oppdragsgiver stiller krav til at aktuelle FN og ILO-konvensjoner¹⁰ følges i tillegg til kommunenes etiske retningslinjer og reglement.

13. Konsekvenser ved mislighold av kontraktsforpliktelser

Dersom leverandøren selv eller noen av dens underleverandører ikke etterlever ovennevnte bestemmelser og forholdet ikke er rettet innen en fastsatt frist gitt ved skriftlig varsel fra oppdragsgiver, har oppdragsgiver rett til å kreve dagmulkt. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdet er rettet. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr. 1 000,- pr. virkedag.

Ved konstatert brudd på ovennevnte bestemmelser i denne modellen, og leverandør ikke har rettet feilen innen fristens utløp, anses dette som vesentlig mislighold og kan medføre heving av kontrakten. Oppdragsgiver vil i hvert enkelt tilfelle vurdere om det skal ilegges karantene.

14. Endringer

Rådmannen gis fullmakt til å foreta oppdateringer og endringer i denne modellen iht. gjeldende lov, forskrift og avtaleverk.

---

¹⁰ Herunder ILO-konvensjon 94.